

Běžný pohled –
pozůstatek
kulometního hnízda
z období války

NA „SVÁTEK PRÁCE“ už nikdy nezapomeneme

Čtyři hodiny se někomu mohou zdát jako krátká doba, ale pro někoho to může být celá věčnost. Pro dva policisty Útvaru rychlého nasazení Policie České republiky, kteří byli na jaře roku 2007 zařazeni jako členové ochranného týmu při českém zastupitelském úřadu v Kábulu, to byla doba, která je dělila od napadení jejich vozidla po příjezd záchranných jednotek. Tři Evropané, vzdálení mnoho kilometrů od nejbližší pomoci, zde odolávali útoku několika dobře vyzbrojených mužů. Dva čeští policisté a pracovník české diplomatické mise v Afghánistánu na tyto čtyři hodiny už nikdy nezapomenou.

Pokud někdo vysloví slovo Afghánistán, představí si mnoho z nás zemi ve střední Asii, která je již mnoho let sužována válečnými konflikty. V posledních letech však i tato země prochází politickými změnami, které mají za cíl stabilizovat bezpečnostní situaci a zavést základní zásady moderního demokratického zřízení. I to je důvodem, proč se k této asijské zemi upírají pohledy mnoha dalších států, které se na obnově Afghánistánu hodlají podílet.

Policie České republiky vysílá policisty do zahraničních misí již řadu let. Práce je to náročná na výcvik i na psychiku. Mise, na které jezdí policisté z Útvaru rychlého nasazení se však od těch ostatních radikálně liší. Tito profesionálové jsou nasazováni

jako ochránci do zemí, kde bezpečnostní situaci nelze považovat za stabilní a kde jsou vystaveni extrémnímu tlaku. Ten však není možné zvládnout bez kvalitního výcviku a letitých zkušeností, a proto i výběr policistů je velmi přísný.

Když jsem se poprvé dozvěděl, že policisté z afghánské mise zachránili při napadení vozidla život českému diplomatovi, informace byly jen strohé, ale přesto jsem si přál se s nimi někdy setkat. Když jim 28. října, u příležitosti státního svátku České republiky, předával prezident republiky Václav Klaus medaili za hrdinství, rozhodl jsem se s nimi sejít a přiblížit čtenářům události, ke kterým došlo 1. května roku 2007 na cestě z Kábulu do Ghazní.

Marián Šovčík (42) je policistou téměř 22 let a v Afghánistánu byl na misi poprvé. Předtím se však již třikrát zúčastnil mise v Iráku. Marek Král (30) je u policie jednáctým rokem a jarní afghánská mise byla jeho prvním působením v zahraničí. Oba ti policisté byli na konci února roku 2007 vysláni společně s dalšími kolegy do Kábulu, kde střídali historicky první ochranný tým. Úkolem ochranného týmu je zajišťovat ostrahu objektu zastupitelského úřadu a potřebnou ochranu pracovníkům diplomatické mise.

Zatímco u nás byla ještě noc, v Kábulu již probíhal každodenní život. Marián Šov-

čík a Marek Král měli ten den službu a jejich úkolem bylo dopravit diplomata Filipa Velacha na jednání s guvernérem do města Ghazní a poskytnout mu ochranu po celou dobu cesty. Policisté museli, tak jako obvykle, před každou cestou zjistit všechny dostupné informace o trase, k tomu využili všechny možné informace spojeneckých ozbrojených sil, zpravodajských služeb, a podobně. Některé detaily však nemohu z taktických důvodů popisovat. Vzhledem k tomu, že nic nenasvědčovalo hrozícímu nebezpečí, rozhodli se, že cestu vykonají ve dvou a s sebou vezmou terénní vozidlo s bezpečnostní ochranou a se standardní výbavou pro převoz V. I. P. osoby v cizím prostředí. Spočítali si, že nejpozději za tři hodiny budou v cíli.

Na cestu vyrazili krátce po poledni. Kousek za Kábulem natankovali, aby měli dostatek benzínu pro případ potíží. Několik

kanystrů doplnili i v zavazadlovém prostoru. Policisté ujeli téměř sto kilometrů a více než tři čtvrtiny cesty měli za sebou. Silnice v Afghánistánu jsou však velmi špatné. Jestli někdo očekává asfaltové povrchy, tak zřejmě prožije sklamaní. Ty jsou zde spíše výjimkou. Většina cest je nezpevněných a často se podobají spíše vyschlým korytům řek. Všude je kamení a centimetry prachu. Naše jednotka toho dne potkala jen málo vozidel. O to větší překvapení pro ně bylo, že je v jednu chvíli dojelo vozidlo, které se na úzké cestě snažilo o předjetí. Marián, který řídil, proto uhnul a umožnil autu, které jim připomínalo místní taxi, předjetí. Vozidlo však začalo prudce zpomalovat, a z opatrnosti proto brzdil i Marián. V tom však z auta před nimi vystoupilo pět mužů v šatcích na hlavách s automatickými zbraněmi a bez varování zahájili palbu. Vzdálenost k útočníkům nebyla větší než 30 metrů. Marián proto zařadil zpátečku a rychle couval. Do čelního skla a kapoty začínaly narážet projektily ze samopalů. V té chvíli všem došlo, že je zle. Marián se po několika stech metrech otočil a Marek mezitím zajišťoval bezpečnost převáženého diplomata. Neprůstřelná vesta a přilba mu sice poskytovaly jen základní ochranu, ale v té chvíli to bylo maximum, co pro něj mohl udělat. Auto se mezitím v oblacích prachu vzdalovalo z místa střetu. Kvůli špatné viditelnosti za vozidlem nevěděli, jestli je někdo pronásleduje, nebo ne. Ale tím sled událostí teprve začal. Zhruba po dvou kilometrech začalo táhnout řízení na

jednu stranu a obavy, že mohlo dojít k prostřelení pneumatiky, se naplnily. S takto poškozeným vozidlem, navíc po kamenité cestě, nešlo dlouho pokračovat v jízdě. Vtom si všimli, že taxík s ozbrojenci jede za nimi a nebezpečně se přibližuje. Když však části přední pneumatiky začaly létat kolem přední kapoty, rozhodnutí muselo být rychlé. Nic jiného než zastavení a využití momentu překvapení nepřipadalo v úvahu.

Jako nejvhodnější místo si vybrali pravotočivou zatáčku v blízké vesnici. Všichni muži v tom okamžiku mysleli na jediné – hlavně musí přežít. Zastavit automobil nebyl prakticky žádný problém, auto už jelo beztak po ráfku. Marián s Markem nařídili diplomatovi Velachovi aby zůstal ležet ve vozidle. Oba dobře věděli, že pokud se k nim útočníci dostanou nebudou mít žádnou šanci na únik. Když se v zatáčce objevili ozbrojenci, bylo zřejmé, že je odstavené vozidlo překvapilo. Hned poté zahájili oba policisté palbu. Během okamžiku se jim podařilo tři útočníky vyřadit z boje. Další dva, znalí místních podmínek, se vzdělili od zničeného taxíku a ukryli se na vyvýšeném místě, což ochrannému týmu prakticky neumožňovalo opuštění pozice. Střelbě z automatických zbraní mlčky z dálky přihlíželo několik vesničanů. Filip Velach v té době již komunikoval s afghánskými úřady i spojeneckými jednotkami. Po celou dobu pomáhal policistům alespoň tím, že plnil jejich pokyny a bez větších emocí sháněl pomoc. Když však k autu přilétl první granát, šlo už skutečně do tuhého.

Marián s Markem se vždy museli ukrýt ve vozidle a po explozi znovu pokračovali v boji.

První zranění na sebe nedalo dlouho čekat. Útočníkům jako by nedocházela munice. Jako první byl zraněn Marek. Když na svém obličejích ucítil teplou krev, myslel si, že je zle. Později se dozvěděl, že se pravděpodobně jednalo o střepiny odražené kulky. Marián ho však ujistil, že jde jen o lehčí zranění. Filip Velach mezitím hlídal přilétající granáty a vždy, pokud to bylo možné, policisty varoval. Jeden z osmi granátů však přiletěl tak nečekaně, že Marián už nestihl včas skočit do vozidla. Detonace byla ohlušující a to jen necelý metr od něj.

Později zjistil, že mu střepiny prostřelily stehno a patu. Adrenalin a touha žít však fungovaly jako ohromný zdroj síly. Bolest žádný z nich téměř necítil a oba v té chvíli vzpomínali na okamžiky, které prožívali při výcviku v České republice. Marek sám konstatoval, že náročná taktická a střelecká příprava před odjezdem jim zcela jistě zachránila životy. Vozidlo, které jim pořád ještě poskytovalo ochranu, se najednou otřásl. Oběma došlo, že útočníci vytáhli těžší kalibr. Dodnes

neví, jestli se jednalo o těžký kulomet nebo odstřelovací pušku, ale jisté bylo, že neprůstřelná skla již ochranu déle neposkytnou. Na několika místech začalo docházet k průstřelům, a protože auto bylo naloženo kanystry s benzinem uvědomili si, že musí utéct. Navíc jim po půlhodinové přestřelce zbyly už jen poslední zásobníky. Nejbližší domy byly téměř na dosah, ale zkuste utíkat pod palbou z automatických zbraní vzdálených jen několik desítek metrů od vás.

Marián vyběhl jako první, Marek ho po celou dobu jistil krycí střelbou. Zvládl to, i když místo, na kterém se chtěl ukrýt, nebylo zcela ideální. Neměl však na výběr. Nyní byl na řadě Marek s diplomatem. Marián převzal jeho úlohu a kryl pro změnu jejich ústup. Když přibíhali k domu, který si vybrali jako úkryt, místní obyvatelé jim zcela pochopitelně bránili ve vstupu, ale nakonec zjistili, že jejich námitky jsou zbytečné. Dům nebyl jako kryt nejlepší, neboť měl malá okna, ze kterých nebylo nikam vidět a navíc zde žilo celkem osm lidí. Přestřelka však v té chvíli ustala a všichni si mohli alespoň krátce vydechnout. V okolí vesnice už tou dobou kroužila spojenecká stíhačka a záchraný vrtulník, ale všem zbývaly ještě nejméně tři hodiny čekání. Přítomnost spojeneckých strojů v oblasti je částečně naplňovala naději. Filip Velach stále komunikoval se záchranáři a oba policisté jeho chování později ocenili jako vysoce profesionální. Záchrané jednotky dorazily na místo před setměním a téměř současně. Afghánská policie, armáda i americký konvoj rychle zajistily celou oblast. Po základním ošetření posbírali to, co z jejich zničeného vozidla nestihli domorodci ukrást, a po chvíli už za naprosté tmy odjížděli k americké vojenské základně. Předtím však Američané jejich vozidlo vyhodili do vzduchu, aby nemohlo být opraveno a použito proti nim. Když byla jejich kolona po cestě napadena dalšími útočníky, Marián s Markem již museli pevně důvěřovat vojákům ze záchraného konvoje.

Druhý den byli převezeni do Kábulu, kde jim pomohli čeští vojenští lékaři. Marián se brzo uzdravil a vrátil se do služby a Marka čekalo ještě několik měsíců léčení, nejprve ve vojenských nemocnicích v Kábulu a později v pražských Střešovicích.

Když jsem se jich na závěr setkání zeptal, jestli by chtěli pokračovat v zahraničních misích, oba připustili, že by si tuto práci dovedli představit. Prožitými událostmi navíc získali ty nejcennější zkušenosti a potvrdili si, že náročný výcvik, psychická odolnost a zažité reflexy zachránily život nejen jim samotným, ale především Filipovi Velachovi. Oba policisté splnili to, co se od nich očekávalo, a na svou profesi jsou velmi hrdí.

Úspěšný zákrok vynesl oběma policistům hned dvě ocenění. Nejprve jim policejní prezident předal medaile „Za statečnost“ a následně byli oceněni i prezidentem České republiky, který jim udělil medaile „Za hrdinství“.

Roman SKŘEPEK

**Foto Afghánistán: Marián ŠOVČÍK
a Marek KRÁL**

Foto medaile: Lubomír MÁCHA

Detail prostřelených oken automobilu

Budoucnost Afghánistánu